

Zenon Chrześcijański
wizytator ds. ewaluacji,
Kuratorium Oświaty w Gdańsku

Wizyta studyjna w Anglii

Wizyta studyjna do Anglii trwała od 20 do 27 listopada br. Wizytatorzy ds. ewaluacji oraz członkowie zespołu Projektu udali się do Reading. Harmonogram wizyty przewidywał spotkania w szkołach, na uniwersytecie oraz w OFSTED- instytucji odpowiadającej za nadzór nad angielskimi szkołami. Przed wizytą próbowałem zdobyć wiedzę na temat sposobu kształcenia, autoewaluacji oraz ewaluacji w Anglii. Niestety nie znalazłem zbyt wielu merytorycznych informacji. Nasunęło mi się wiele pytań, miałem nadzieję na znalezienie na nie odpowiedzi w Reading i Londynie. Do tej pory, zajęty reformą polskiej oświaty, nie miałem ani zbyt wiele czasu ani w zasadzie potrzeby śledzenia organizacji systemu oświaty w Anglii. Po przybyciu na miejsce z niejakimi przygodami (mocno wydłużony z powodu pogody lot), zakotwiczyliśmy w Reading. Pełen wrażeń niecierpliwie czekałem na następny dzień, w którym mieliśmy zacząć zgłębiać, nie ukrywam – skomplikowany dla nas- angielski system oświatowy. Jest tu całe mnóstwo różnych szkół, akademii, nurserów, juniorów, secondary i primary, prywatne, publiczne (które też są prywatne), finansowane ze źródeł rządowych i samorządowych, zarządzanych przez fundacje, instytucje charytatywne, kościoły i organizacje pozarządowe – „do wyboru, do koloru”. Nad wszystkim czuwa Ofsted (Office of Standards in Education), niezależna instytucja, ale działająca zgodnie z polityką rządu. Najważniejsze jej zadanie to nadzór nad realizacją narodowego programu nauczania. Podczas pierwszej wizyty na Uniwersytecie w Reading zapoznano nas z systemem angielskiej oświaty. Nadal jednak miałem wiele wątpliwości i pytań, przede wszystkim z zakresu działania różnych obszarów -edukacyjnych, wychowawczych, organizacyjnych w danych szkołach- czy są spójne, jak przebiega w nich nauka, czego dotyczy nadzór pedagogiczny, jak realizowana jest w tak różnych szkołach podstawa programowa- jeśli w ogóle jest jakaś jednolita. Udając się do szkoły w Aborfield miałem nadzieję na znalezienie odpowiedzi chociaż na niektóre pytania. W Aborfield znajduje się szkoła „primary” The Coombes School. Dowiedziałem się, że:

- dzieci rozpoczynają edukację od 5 roku życia;
- w klasie jest 25-30 uczniów;
- zajęcia prowadzi nauczyciel wraz z asystentem;
- dzieci uczą się głównie poprzez doświadczenie;
- misją szkoły jest hasło „Pomagamy sobie wzajemnie”.

W tej szkole, naprawdę najważniejszy jest uczeń, dzieciaki uczą się podczas rozwiązywania problemów, co czynią przez cały dzień nauki, żaden uczeń nie nudził się, wszyscy byli zaangażowani, rodzice wspomagali nauczyciela przedszkola, byli obecni przez dużą część dnia, uczestniczyli aktywnie w zajęciach. Zastanowiło mnie, że z małymi dziećmi pracują też mężczyźni (u nas to rzadkość). Uzyskałem też informację, iż żeby zostać dyrektorem należy

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

przejąć dwudniową, skomplikowaną i trudną procedurę, dlatego niewielu dyrektorów drugi raz się na to decyduje. Po wizycie w tej szkole stwierdziłem, że polska szkoła jednak trzyma się utartych schematów i, mimo że jest bardzo wielu nauczycieli pasjonatów, potrzebne są w niej zmiany – przede wszystkim odejście od kredy, tablicy i włączania dzieciom wielu teoretycznych informacji. Stąd też zmiana, która nadchodzi w polskim nadzorze, ma sens. Jednocześnie już w tym pierwszym dniu doszedłem do wniosku, że polski system oświaty jest bardziej przejrzysty. Mimo tego warto by pomyśleć nad zmianą polskiej rzeczywistości oświatowej oraz pracować nad świadomością oświatową w szerszych kręgach społecznych. Wizyta w Maiden Erlegh School pozwoliła mi na rozpoznanie istoty inspekcji Ofsted z punktu widzenia kontrolowanej szkoły. Inspektorzy Ofsted biorą pod uwagę m.in. efektywność kształcenia, wielokulturowość, pochodzenie etniczne, równość szans, płci i integrację uczniów o zróżnicowanych i specyficznych możliwościach. Podczas wizytacji dyrektor ma za zadanie wykazać, że pod jego przywództwem szkoła realizuje zadania i cele, a uczniowie osiągają postępy w nauce, przy czym na ocenę całej szkoły może mieć wpływ negatywna ocena 1-2 nauczycieli i niezadowolające wyniki jednego z kluczowych przedmiotów. Szkoła może korzystać ze wsparcia zewnętrznych doradców, ważne jest tylko, by nastąpił wzrost efektywności pracy szkoły- środki do tego mogą być dowolne, najbardziej odpowiadające potrzebom szkoły. Znamienne, że każda szkoła prowadzi szczegółową autoewaluację. Analiza efektów prowadzona jest w porównaniu z rokiem poprzednim i powinna wykazać postęp. Zastanowiło mnie stwierdzenie wicedyrektora, że łatwiej jest podnosić poziom szkoły z niskiego, niż utrzymywać poziom szkoły na niezmiennym wysokim poziomie. W tym względzie potrzeba bardziej pomysłowej i wyważonej pracy, zarówno dyrekcji, nauczycieli, jak i wszystkich partnerów oraz różnych czynników zewnętrznych. Spodobała mi się także możliwość kontroli szkoły, która może odbyć się w każdej chwili. Stan i sposób wykonania rekomendacji pokontrolnych może być sprawdzany kilka razy bez zapowiedzenia. Ewaluacja w Anglii w najbliższym czasie będzie poddawana zmianom w zakresie standardów, wobec czego szkoły intensywnie się do nich przygotowują. Zafascynowało mnie również utworzone przy Uniwersytecie w Reading centrum literatury metodycznej dla nauczycieli – takie bogactwo doradztwa metodycznego przydałoby się i u nas...

W Marlborough odwiedziliśmy ST. Johns School, szkołę, w której kształcą się 1675 uczniów i znajduje zatrudnienie ok. 100 nauczycieli. Przedstawiono nam raport na temat działalności szkoły w kluczowych obszarach jej funkcjonowania, przygotowywanym zgodnie z wytycznymi Ofsted. Tutaj także zastanowiło mnie, że szkoła przygotowuje na potrzeby kontroli, oprócz raportu, dokumentację samooceny, prowadzonej według własnego systemu monitorowania osiągnięć uczniów. Jak widać najważniejsze są przyczyny osiągnięcia wyników, a nie tylko analiza danych statystycznych. Następne, co mnie naprawdę zachwycało, było wyposażenie szkoły w (szkoły odpowiadającej naszemu gimnazjum), sposób organizacji zajęć lekcyjnych, a także możliwość wyboru przez uczniów różnych propozycji z bogatej oferty. Właśnie takie koncepcje dyrektora, skierowane na wyposażenie uczniów w określone umiejętności pozwalające odnaleźć się na rynku pracy warto by przenieść na grunt polski. Zauważyłem, że planowane zmiany w angielskim systemie nadzoru są zbieżne z prowadzoną przez nas ewaluacją.

Rozmawialiśmy z kilkoma jeszcze dyrektorami różnych szkół. Ogólnie nasuwa mi się jedna konkluzja- oświata w Anglii, mimo naprawdę skomplikowanej struktury, nastawiona jest

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach

III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

przede wszystkim na osiągnięcie przez uczniów odpowiednich wyników kształcenia w sposób jak najbardziej przyjazny i odpowiadający poszczególnym uczniom. Niestety, nie zdołałem się zorientować w kwestii podstawy programowej- jakiego poziomu wiedzy ogólnej dotyczą. Widziałem jedynie dzieci o różnym kolorze skóry, które w szkole są naprawdę szczęśliwe- w żadnej ze szkół nie zapowiadano wcześniej naszych wizyt, wobec czego mogę to stwierdzić obiektywnie. Frapujące jest także to, że zarówno dyrektorzy, jak i nauczyciele mają zapewnioną ogromną swobodę w doborze metod i form kształcenia, z której korzystają bez żadnych obiekcji. Najważniejsze jest, czy to w prestiżowej, prywatnej szkole, czy w zwykłej szkole publicznej- osiągnięcie przez ucznia zadowolającego wyniku nauczania-reszta zależy od kreatywności pracowników szkoły.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego